

Radikal

Ne nükleerden korkmak ayıp ne de düşünmek...

EYÜP CAN

Türkiye / 19/03/2011

Nükleer enerjiye kategorik olarak karşı değilim. Ama Japonya'daki felaket ortadayken siyasetçilerin suskunluğunu anlamakta da güçlük çekiyorum.

Kitabın adı ilginç:

'The Science of Fear- Korku Bilimi'.

Hemen "Korkunun bilimi olur mu?" demeyin. Alt başlığı daha da ilginç:

'Korkmamamız gereken şeylerden neden korkuyoruz ve kendimizi tehlikeye atıyoruz.'

Çelişkili değil mi?

Şimdi de eminim "Korkmamamız gereken şeylerden korksak bile neden kendimizi tehlikeye atmış olalım ki?" diye geçiriyorsunuzdur içinizden...

Valla kitabı ilk elime aldığımda ben geçirdim...

Ama durun uzun zamandır 'korku' üzerine çalışan Amerikalı araştırmacı Dan Gardner onlarca örnekle izah ediyor.

Zaten kitap özetle korkularımızla gerçekler arasındaki kopukluğa ve bu kopukluktan kaynaklanan tehlikelere dikkat çekiyor.

Mesela Amerika'da 11 Eylül saldırılarından sonra insanlar uçakla seyahatten kaçınmış. "Oysa" diyor Gardner "Amerika'da her hafta bir uçak terör saldırısına kurban gitse bile, ayda ortalama bir kere uçağa binen birinin, bir sene içerisinde hayatını kaybetme riski 1/135.000.

Peki herhangi bir özel durumla karşılaşmaksızın karayoluyla seyahat halinde hayatınızı kaybetme riski ne? 1/6000.

Düşünün her hafta 11 Eylül benzeri bir uçak saldırısı yaşansa bile normal şartlarda karayolunda yaşanan kaza riskinin yanına bile yaklaşamıyorsunuz."

Ama bu istatistik bilgiye rağmen kimse ikna olmuyor.

Hatırlayın 11 Eylül sonrası uçakla seyahat nasıl dramatik bir biçimde düşmüştü...

Peki uçakla seyahat azalınca insanlar seyahat etmiyor mu?

Gardner bu sorunun cevabına da bakmış...

11 Eylül'den sonra karayolu kazalarında gerçekleşen ölümlerin önceki yılların ortalamasından ne kadar farklı olduğunu incelemiş.

Sonuç enteresan...

Önceki yıllara kıyasla, 11 Eylül sonrası karayolunda ölenlerin sayısı 1.595 daha fazlaymış.

Yani 11 Eylül sonrası karayolunda ölenlerin sayısındaki artış 11 Eylül terörist saldırılarının toplamında ölenlerin yarısından fazla...

Düşen uçaklarda olup da ölen kişilerin sayısının ise 6 katı.

İşte bu yüzden Gardner 11 Eylül saldırısından sonra uçakla seyahatten korkup karayolunu tercih eden ve önceki yılların ortalamasının üzerinde ölenler için “aslında bu kişileri öldüren trafik değil, korku!” diyor...

Gardner’ın amacı ne kor-kuyu küçümsemek ne de var oluşumuzun temel dayanaklarından korkuya savaş açmak.

Tam tersi...

İnsan türü, büyük ölçüde korku sayesinde bugün var olmaya devam ediyor.

Beynimizin dizaynı, genetik kodlamamız böyle.

Felaketler karşısında hemen beynin içgüdüsel yanı devreye giriyor.

Analitik kısım epey arkadan geliyor. Bu yüzden de insanlar bilimsel verilere, istatistiğe değil korkuyla harekete geçen içgüdülerine kulak veriyor.

Tüm bunları neden anlatıyorum...

Japonya’da yaşanan ve boyutları henüz tam olarak bilinmeyen nükleer felaketten sonra hemen herkesi bir nükleer felaket korkusu sardı.

Bu yüzden düne kadar nükleer enerji konusunda ciddi itirazı olmayanlar bile şu anda nükleer enerji üreten reaktörlere kuşkuyla bakıyor. Öyle ki bu ortamda nükleer kazalardan ölüm oranının fosil atıklarla karşılaştırılması da bir anlam ifade etmiyor.

Siz istediğiniz kadar “Nükleer kazada ölenlerin oranı, fosil yakıt üretiminde ölenlerin binde biri bile değil” deyin...

Felaketin sıcak anından istediğiniz kadar bilimsel istatistik sıralayın, insan beyninin içgüdülere dayalı ‘limbik sistemi’ devreye giriyor.

O an için arabayla seyahat etmek uçakla seyahat etmekten, kömür madeninde çalışmak, nükleer tesise yakın bir bölgede oturmaktan daha güvenli geliyor.

İşte bu çelişkili duruma Gardner ‘korku bilimi’ diyor.

Türkiye ‘korku siyaseti’nden çok çekti. Komünizm ya da şeriat devleti korkusuna bugün gülüp geçiyoruz.

Ama ideolojik anlamda korku

siyasetinin büyük ölçüde bitmesi siyasetçilerin insan doğasından yani ‘limbik sistemimizden’ kaynaklanan korkuyu ciddiye almamasını anlaşılır kılmaz.

Nükleer enerjiye kategorik olarak karşı olanlardan değilim.

Nükleer enerji konusunda Türkiye’nin geç bile kaldığını düşünüyorum.

Ama Japonya’da nükleer bir felaket yaşanırken Türkiye’de siyasetçilerin hiçbir şey olmamış gibi davranmasını da açıkçası anlamakta güçlük çekiyorum.

Bu yüzden başta Enerji Bakanı Taner Yıldız olmak üzere tüm siyasetçilere The Science of Fear kitabını okumalarını öneriyorum...

Ne diyordu o güzelim şiirinde Nâzım Hikmet?

‘Ne ölümden korkmak ayıp ne de düşünmek ölümü...’